

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát - oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Brno, Antonínská 3

Adresa: Antonínská 3/ 550, 602 00 Brno

Identifikátor školy: 600108431

Termín konání komplexní inspekce: 5. - 9. listopad 2001

Čj.	122 717/2001-11039
Signatura	kl2cv102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola má 24 tříd, v nichž se vzdělává 511 žáků. Škola realizuje vzdělávací program Základní škola č.j. 16847/96-2. V rámci tohoto učebního dokumentu se ve 14 třídách s rozšířeným vyučováním jazyků vyučuje dle modelového učebního plánu č.j. 16 333/96-22-21. Škola sdružuje školní družinu s pěti odděleními a školní jídelnu. Škola má odloučené pracoviště na Veverčí č. 26/28, kde je umístěn první stupeň ZŠ, školní družina a jedna ze dvou výdejen stravy. Prostory dalšího odloučeného pracoviště na Antonínské ulici č. 18 jsou pronajímány s tím, že slouží zájmovým aktivitám dětí, mezi nimiž je většina místních žáků. Škola je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Zřizovatelem školy je město Brno, městská část Brno - střed, Dominikánská 2, 601 69 Brno.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Při komplexní inspekci byly hospitovány na 1. stupni ZŠ předměty český jazyk, matematika, německý jazyk a výtvarná výchova. Tyto předměty jsou v následném textu hodnoceny souhrnně dle jednotlivých sledovaných oblastí.

Dle jednotlivých předmětů nebo skupin předmětů (cizí jazyky, český jazyk, dějepis, matematika, fyzika, přírodopis a chemie, hudební výchova) je hodnocena kvalita vzdělávání na druhém stupni ZŠ, přičemž anglický jazyk byl sledován a hodnocen na obou stupních ZŠ.

Pro všechny hospitované hodiny na prvním i na druhém stupni ZŠ platí tato společná zjištění:

- Výuka byla ve všech hospitovaných vyučovacích hodinách plánována v souladu s deklaroványými učebními dokumenty.
- Příprava jednotlivých sledovaných hodin byla ze strany vyučujících důkladná a odpovídala požadavkům realizovaných učebních osnov. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zabezpečena zpracovanými tematickými plány. Dílčí disproporce se vyskytly ojediněle.

Hodnocení činnosti školní družiny je uvedeno v oddíle s názvem Další významná zjištění.

První stupeň ZŠ (český jazyk, německý jazyk, matematika, výtvarná výchova)

Příprava a plánování výuky

Specifické vzdělávací cíle hospitovaných vyučovacích hodin vycházely z možností a schopností žáků, navazovaly na jejich předcházející zkušenosti. Cílem výuky bylo rozvíjet u dětí diferencovanou formou s ohledem na případné specifické poruchy učení a chování některých žáků nejen znalosti, ale i dovednosti a kompetence. Znalosti se dotýkaly především gramatických pravidel v hodinách českého a německého jazyka, dovednosti byly rozvíjeny nejvíce při mluvních cvičeních a při komunikaci v obou jazycích, kompetence v předmětu výtvarná výchova, při psaní a v hodinách matematiky. Tematické plány vypracované pro jednotlivé ročníky postrádaly prvek komplexního pojetí plánování výuky za celý první stupeň.

Výuka všech sledovaných předmětů na prvním stupni byla velmi dobře naplánovaná a připravená.

Podmínky výuky

Odborná a pedagogická způsobilost je na prvním stupni velmi dobře využívána. Jednotlivé ročníky a předměty včetně cizího jazyka byly učitelkám přiděleny optimálně podle jejich zkušeností a profesního zaměření. Všechny - kromě jedné - splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Chybějící odbornost a pedagogická způsobilost neměla negativní vliv na kvalitu sledované výuky. Ta probíhala při vynikajících psychohygienických podmínkách (relaxace, dechová a hlasová cvičení, tělovýchovné chvílky). V době inspekce dvě učitelky zastupovaly za dlouhodobě nepřítomné pedagogické pracovnice. Obě vytvořily žákům vynikající podmínky. Materiálně technické podmínky byly kvalitní, prostory všech učeben byly velmi pěkně upravené. Starší školní prostředí doplňované výtvarnými pracemi žáků bylo pro sledovanou výuku jednotlivých předmětů podnětné. V českém jazyce bylo účelně využito dostupných učebních pomůcek, učebnic, pracovních sešitů, čítanek a jazykových příruček. V německém jazyce bylo využíváno nahrávek, didaktické techniky a pracovních textů, ve výtvarné výchově názorných ukázek a v matematice demonstračních učebních pomůcek.

Materiálně technické a psychohygienické podmínky měly velmi dobrou úroveň, personální podmínky byly vynikající.

Organizace, formy a metody výuky

Organizace, formy práce, metody a styl výuky žákům plně vyhovovaly, odpovídaly složení jednotlivých tříd i charakteru všech sledovaných předmětů. Prvky „daltonského plánu“ a alterantivních postupů (evokace, uvědomění si významu v kooperaci, reflexe, zpětná vazba, atd.) se účelně střídaly s tradičním pojetím. Metody podporující frontální způsob vyučování se vyskytly jen při procvičování a upevňování učiva. Ve všech předmětech převažovaly metody, které dávaly průběhu vzdělávání ve všech sledovaných předmětech činnostní charakter a stimulovaly žáky k přemýšlení a ke zvědavosti. Například výuka německého jazyka byla ve třídách s rozšířenou výukou cizího jazyka i v běžných třídách vedena výhradně v němčině. Kvalita verbálního projevu byla v těchto sledovaných vyučovacích hodinách velmi vysoká. Její úroveň byla dána především profesionální interakcí a bezchybnou výslovností kvalifikovaných vyučujících, aktivní spoluúčastí žáků. Formy práce, v nichž převažovala role subjektu učitele, se objevily jen výjimečně.

Organizace, formy a metody výuky byly z hlediska účelu zvoleny a realizovány ve všech předmětech velmi dobře.

Motivace a hodnocení

V této oblasti byl postup všech učitelek velmi účelný a konstruktivní, což se projevilo zejména v soustavné motivaci a v průběžném hodnocení žáků ve třídách s daltonskými prvky výuky. Tento způsob motivování a hodnocení poskytuje efektivní a žádoucí zpětnou vazbu informující o rozvoji žáků a o výsledcích učení. Hodnocení slouží zároveň jako účinný nástroj sebehodnocení i vzájemného hodnocení mezi žáky. Každé prováděné hodnocení bylo objektivní, pro žáky jasné a povzbuzující. Žákovské aktivity a trvale projevovaný zájem dětí o výuku podporovaly učitelky pouze pozitivně orientovanou motivací. Ústní hodnocení v hodinách bylo adresné a pro další rozvoj osobnosti žáků účinné. Vždy následovala analýza chyb se zdůvodněním. Hodnotící procesy se týkaly učení a jeho výsledků. Učitelky dbaly a to, aby žáci znali kritéria hodnocení a sami se na jejich tvorbě podíleli.

Úroveň hodnocení a motivace žáků byla velmi dobrá.

Interakce a komunikace

Interakce a komunikace byla téměř ve všech hospitovaných předmětech živá a oboustranná. Ve sledovaných hodinách s takto vedenou výukou vládla příznivá atmosféra a klima tříd i prostředí vzájemné důvěry měly pozitivní vliv na osobnostní rozvoj žáků a na celkový proces učení. Žáci měli v těchto hodinách příležitost diskutovat, vyjadřovat své myšlenky a názory, ověřovat své dovednosti, případně vyzkoušet nové nápady. Běžně si děti vyměňovaly mezi sebou zkušenosti a vzájemně se povzbuzovaly k rozmanitým činnostem.

Tuto oblast hodnotí ČŠI jako velmi dobrou.

Výsledky výuky

Výsledky výuky nebyly hodnoceny standardizovanými evaluačními nástroji, ale kontrolou sešitů žáků byla zjištěna například velmi dobrá úroveň grafického projevu jejich písemností, v hodinách čtení velmi dobrá úroveň čtenářských dovedností, při hospitacích v německém jazyku velmi dobrá úroveň komunikativních dovedností, v matematice velmi dobrá úroveň numerických dovedností, ve výtvarné výchově vynikající úroveň sociálních dovedností a kompetencí. Žáci během sledované výuky spolupracovali nejen s učitelkami, ale také mezi sebou. Velmi dobře byli do práce zapojeni žáci se specifickými poruchami učení, žáci romské národnosti a děti cizinců.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti na prvním stupni ZŠ

Úroveň sledovaného vzdělávání byla místy vynikající, ve většině oblastí velmi dobrá. Celkově je kvalita vzdělávání na prvním stupni ZŠ hodnocena jako velmi dobrá.

Cizí jazyky (anglický jazyk na 1. a na 2. stupni ZŠ, německý jazyk na 2. stupni ZŠ)

Anglický jazyk na prvním stupni ZŠ

Na prvním stupni byly inspektovány hodiny anglického jazyka jak ve třídě s rozšířenou výukou jazyků, tak i v běžných třídách. Pedagogická způsobilost byla u všech vyučujících v souladu s právními předpisy, odborná způsobilost u jedné vyučující scházela.

Kmenové třídy umožňovaly plně realizovat výuku cizího jazyka. Učebny byly esteticky velmi vkusně vyzdobeny, většinou žákovskými pracemi a motivačními prvky pro danou výuku. Příprava na vyučování byla ze strany učitelek příkladná, zhotovené pomůcky byly velmi účelně využívány. Psychohygienické zásady byly při výuce dodržovány. Tempo učebních postupů respektovalo individuální potřeby a schopnosti žáků.

Učitelky vycházely při výuce ze znalostí žáků z předchozích hodin a zajímavými metodami a formami práce jejich dosavadní znalosti rozšiřovaly. Nové poznatky dokázali žáci velmi rychle aplikovat. Pozoruhodný byl klidný a trpělivý přístup učitelek k žákům při práci s chybou, zvláště u žáků se specifickými poruchami učení. Ze strany vyučujících nechyběla tolik důležitá průběžná pozornost, zájem i pochvala. Povzbuzení dětí mělo okamžité motivační účinky. K sebehodnocení byli žáci vedeni pouze v jedné z hospitovaných hodin. Jednotlivé inspektované hodiny se svou strukturou navzájem diametrálně odlišovaly. Byla sledována výuka od klasicky uspořádaného frontálního vyučování až po výukový styl vyznačující se převahou zábavných metod, her a básniček na procvičování správné výslovnosti, soutěží a didakticky pojatého zpěvu. Ve všech hodinách byly děti aktivně zapojeny do práce po celou dobu vyučování s možností relaxace.

Pravidla chování byla jasně stanovena a dodržována. Učitelky respektovaly osobnost žáka, což vedlo ke spontánnímu chování dětí a vzájemným vstřícným vztahům mezi učitelem a

žáky. Důsledné používání anglického jazyka po celou vyučovací hodinu bylo zaznamenáno pouze v hodinách s rozšířenou výukou jazyků.

Anglický jazyk na druhém stupni ZŠ

Výuka anglického jazyka je zabezpečena vyučujícími, kteří s výjimkou jednoho splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. V průběhu komplexní inspekce však byli dva vyučující nepřítomni a zástup byl zajištěn kvalifikovanou učitelkou bez požadované odbornosti. Tato skutečnost se částečně promítla do kvality výuky anglického jazyka.

Kmenové učebny, ve kterých vyučování probíhalo z důvodu oprav nedostatků v jazykové učebně, byly vybaveny standardně. Většinu pomůcek si učitelky přenášely do tříd a převážnou část si sami vyráběly.

Vyučovací hodiny anglického jazyka ve třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků odpovídaly svou strukturou věku žáků a stanoveným výukovým cílům. Přestože použité metody měly v převážné většině frontální charakter, byl dán prostor pro samostatnou práci žáků a pro relaxaci v podobě jazykových rozcvíček, básniček, písní a jiných zábavných metod. Zvolené metody práce byly systematické, účinné a propracované. Tempo práce v hodinách bylo přiměřené. K žákům se specifickými poruchami učení bylo přistupováno individuálně a velmi citlivě. Po celou vyučovací jednotku užívali žáci a vyučující výlučně anglický jazyk. Komunikativní přímá metoda byla úspěšná nejen u žáků pokročilých, ale i u začátečníků. Učitelka zde plnila úlohu organizátora, měla přirozenou autoritu, založenou na jazykové vybavenosti. Průběžně bylo použito pozitivního hodnocení, které zvyšovalo aktivitu žáků. Práce s chybou byla velmi důkladná. Žáci byli cíleně vedeni k osobnostnímu sebeutváření, k seberealizaci a ke zdravému sebeprosazování. V hodinách chybělo sdělení vzdělávacího cíle, shrnutí učiva a závěr.

V zastupovaných hodinách anglického jazyka ve třídách bez rozšířené výuky cizího jazyka vyučující vedla celou výuku tradičními organizačními formami, při nichž probíhalo společné frontální učení celé třídy současně. Učitelka sama volila učební pomůcky, postupy, stanovila krátkodobé cíle, aniž by samotní žáci byli aktivizováni, což často vedlo ke snížení až ztrátě pozornosti žáků. Pokyny a vedení hodiny probíhalo v cizím jazyku. Žáci zůstávali pasivní, jen malé procento dětí spolupracovalo po celou hodinu s vyučující. Aktivita těchto žáků byla v závěru hodiny kladně ohodnocena. Práci v těchto třídách ztěžovala také ta skutečnost, že ve třídách bez rozšířené výuky jazyků je struktura třídy méně příznivá co do studijního zaměření žáků. Pravidla komunikace nebyla vždy zcela dodržována, což vedlo v jedné z hospitovaných tříd k nežádoucím projevům v chování žáků. Vyučující přesto respektovala osobnost žáků, vytvářela prostor pro diskusi, pokud to umožňoval obsah učiva a jazykové možnosti žáků.

Při výše uvedených rozdílnostech je kvalita vzdělávání v předmětu anglický jazyk na prvním i na druhém stupni ZŠ celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Německý jazyk a německá konverzace na druhém stupni ZŠ

Stanovené výukové cíle hospitovaných hodin odpovídaly aktuálnímu složení tříd. Žákům integrovaným, pro které jsou zpracovány individuální vzdělávací plány, i žákům s lehkými poruchami učení je věnována zvýšená péče. Německý jazyk je také nabízen jako nepovinný předmět v celkové dotaci 14 vyučovacích hodin.

Všechny vyučující německého jazyka splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a navíc jsou svým přístupem k výuce a velkým zaujetím pro německý jazyk

zárukou velmi dobré úrovně jazykového vzdělávání i motivujícím příkladem pro žáky.

Hospitované hodiny proběhly převážně v kmenových učebnách vybavených klasickým žákovským nábytkem v tradičním uspořádání. Jedna hodina byla vyučována v jazykové laboratoři zařízené starší a částečně nefunkční technikou instalovanou v izolovaných boxech. Škola disponuje další jazykovou učebnou, umístěnou v hlavní budově, vybavenou variabilním žákovským nábytkem, přestavitelným do útvarů vhodných pro danou práci, a dalšími jazykovými učebnami na odloučeném pracovišti. Vybavení audiovizuální technikou je na standardní úrovni, kazetové magnetofony nejsou k dispozici v dostatečném množství pro všechny učitelky. Učebna PC není pro jazykovou výuku využívána, chybí v ní především moderní výukové jazykové programy. Žáci pracují s ucelenými řadami vhodných učebnic a pracovních sešitů a od svých učitelek dostávají další doplňující kopírované materiály z tuzemských i zahraničních zdrojů. Škola odebírá několik cizojazyčných časopisů, s nimiž pak žáci dle potřeby pracují.

Psychohygienické zásady s ohledem na stavbu a členění jednotlivých vyučovacích hodin byly v souladu s obecně platnými požadavky. Časté střídání různých činností, vhodně zvolené tempo výuky a účelně zařazená relaxační chvilka byly přiměřené potřebám žáků. Časově velmi náročné je však časté přecházení učitelek mezi jednotlivými budovami během přestávek, což zejména při nepříznivých klimatických podmínkách znesnadňuje plynulou organizaci výuky.

Ve sledované výuce byla organizace jednotlivých hodin podřízena cílům, které si učitelky stanovily. Většina hospitovaných hodin měla pestrou náplň, byly střídány různé metody a formy práce tak, aby byli všichni žáci zapojeni do zajímavé činnosti. Pracovali s obrazovým materiálem, kartičkami a dalšími pomůckami, které je motivovaly k přípravě a provádění dialogů. Při poslechu autentického textu pak doplňovali žáci požadované informace do předložených tabulek, což vytvářelo učitelce potřebnou zpětnou vazbu o úrovni porozumění. Společným prvkem všech hospitovaných hodin byl jejich výrazně činnostní charakter. Ve většině hodin převažovala žákovská aktivita, a to nejen v hodinách konverzace, vedených rodilými mluvčími, jejichž zapojení do výuky je neocenitelným přínosem. Výrazným pozitivem je důsledná pozornost věnovaná učitelkami správné výslovnosti žáků, včetně intonaci a zvláštnostem německého grafického projevu. Žákovské sešity jsou vedeny většinou velmi pečlivě. Důsledně jsou v nich korigovány chyby.

Vstupní motivace v hodinách chyběla, žáci však byli v průběhu výuky soustavně motivováni a stimulováni k různorodým zajímavým činnostem. Byli průběžně hodnoceni a za dobrou práci pochváleni. Klasifikace byla přiměřená, zdůvodněná a její frekvence je i dle záznamů v žákovských knížkách dostačující. V závěru hodin většinou nechybělo souhrnné zopakování probraného učiva a zhodnocení práce žáků.

Žákovská interakce se uskutečňovala ve většině vyučovací doby v různých dialogích, ve spolupráci při přípravě a realizaci rozhovorů, při skupinové práci a při předvádění modelových situací. Převažoval disciplinovaný přístup k uloženým úkolům, soustředění a zjevné zaujetí. Veškeré organizační pokyny vyučujících byly vedeny jasně, zřetelně a srozumitelně, vždy výhradně bezvadnou němčinou. Také vzájemná komunikace mezi žáky probíhala německy a působila zcela přirozeně. Jen výjimečně se vyskytlo při zaujaté diskusi žáků drobné nerespektování dohodnutých pravidel chování. Verbální i neverbální projev učitelek byl při výuce příkladný.

Ze sledovaných hodin bylo zřejmé, že velká část žáků dosahuje velmi dobré úrovně komplexních jazykových dovedností.

V oblasti přípravy, plánování, interakce a komunikace vykazuje výuka vynikající úroveň, v ostatních oblastech velmi dobrou úroveň. Celkově je kvalita vzdělávání

v německém jazyce hodnocena jako velmi dobrá.

Kvalita vzdělávání v předmětech, kterými se škola profiluje formou rozšířené výuky (anglický jazyk a německý jazyk), má celkově velmi dobrou úroveň.

Druhý stupeň ZŠ

(český jazyk, dějepis, matematika, fyzika, přírodopis a chemie, hudební výchova)

Český jazyk

Materiální podmínky jsou školou zajišťovány velmi dobře. Výuka probíhá v prostorných, vyhovujících učebnách, žáci mají k dispozici učebnice, jazykové příručky i další učební materiály. Kromě dostatečného množství vyučovacích pomůcek poskytuje škola žákům možnost využívat školní knihovnu, která současně slouží žákům jako studovna. Všichni hospitovaní pedagogové splňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Psychohygienické podmínky jsou školou zabezpečovány dobře, ale jejich kvalita byla poněkud snižována absencí relaxačních chviliek v průběhu vyučování a v případě některých hospitovaných hodin rovněž méně pestrou strukturou vyučovacích jednotek, což občas vedlo k únavě a k ochabující soustředěnosti žáků.

Organizace hospitovaných vyučovacích hodin byla promyšlená, ale vlastní realizace výuky se často odchýlila od naplánované struktury hodiny. Téměř v žádné hodině nebylo provedeno závěrečné shrnutí probraného učiva, které by posloužilo jako přirozená zpětná vazba vypovídající o úspěšnosti práce žáků. Mnohdy byly zaměněny cíle výuky za témata probíraného učiva, takže naplnění cíle hodiny nebylo vyhodnotitelné. Zatímco v některých vyučovacích hodinách byly systematicky propojovány jednotlivé didaktické kroky tak, aby na sebe logicky navazovaly a přiváděly žáky k samostatným úvahám a závěrům, jinde byla výuka atomizována a žáky se často nedařilo plně zaujmout a účinně zaměstnat. Práce s jazykovými příručkami byla v některých hodinách funkčně zakomponována do vlastního učebního procesu, zatímco jinde vyzněla téměř formálně. V některých hospitovaných hodinách byla zdařile zařazována práce s chybou, při níž si žáci uvědomovali vztah mezi konkrétními jazykovými jevy a mezi systémem jazyka jako celku. Pozitivně vyznívaly uplatňované vazby mezi učivem mluvnickým, literárním a slohovým.

I když často v důsledku neformulovaného cíle vyučovací hodiny úvodní motivace chyběla, v průběhu výuky byla uplatňována. To se pozitivně projevovalo zejména při zdařile vedené skupinové práci, při výchovném využívání učební látky a při promyšlené práci s literárním textem. Hodnocení práce žáků bylo ze strany učitelů objektivní, ne vždy však bylo hodnocení zdůvodněno a někdy byla klasifikační stupnice rozšiřována o tzv. „mínusy“. Opravy sešitů nebyly vždy zcela důsledné.

Komunikace probíhala na velmi dobré jazykové úrovni, i když v cíleném uplatňování a pěstování jazykové kultury byly mezi jednotlivými vyučujícími jisté rozdíly. Žáci prokazovali dobrou orientaci v systému jazyka, texty využívané k výuce se snažili číst správně a s porozuměním. Při plnění zadávaných úkolů prokazovali upevněné pracovní návyky a při literární výuce byl zřejmý jejich zájem o problematiku probíraného učiva.

Vzdělávání v předmětu český jazyk vykazuje velmi dobrou úroveň.

Dějepis

Personálně je výuka předmětu zajištěna pedagogy s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Materiální vybavenost školy pro výuku dějepisu je na vynikající úrovni - odborná učebna pro společenskovědní předměty vytváří všechny předpoklady pro názornou a didakticky podnětnou výuku. S tím úzce souvisí rovněž velmi dobrá úroveň podmínek psychohygienických; žáci byli v případě činnostně pojaté výuky podněcováni k různorodým aktivitám, které mohli vykonávat v prostoru velké odborné učebny za průběžného a zcela samostatného využívání množství názorných pomůcek. Takto pestře pojatá struktura vyučovací hodiny vyznívala z hlediska psychohygienického velmi pozitivně.

Organizace, používané metody a formy práce vykazovaly v hospitovaných hodinách dějepisu úroveň vynikající až průměrnou. Rozdílly se projevovaly v míře tvůrčí invence, v podílu diferenciací výuky a ve využívání názorných pomůcek, které odborná učebna poskytovala. Tam, kde výuka byla pojímána činnostně, byla i struktura hodiny pestrá, žáci pracovali dle pokynů zcela samostatně, cíleně a velmi úspěšně. Zejména pracovní listy se zakomponovanými prvky výuky dle „daltonského plánu“ byly velmi vhodně využívány a poskytovaly možnost okamžité zpětné vazby s následným vyhodnocením míry úspěšnosti práce jednotlivých žáků nebo pracovních skupin. V případě frontálně vedené výuky bylo využití odborné učebny méně výrazné a účinnost výuky byla nižší. Učivo bylo ve všech hospitovaných hodinách prezentováno věcně správně, bylo ho výchovně využíváno. Systematicky pojaté zápisy učiva na tabuli i v sešitech žáků usnadňovaly dětem orientaci ve struktuře dějin. Historická fakta byla vázána na údaje časové a příčinné. Poněkud slabší byla vazba na údaje geografické, což souviselo s absencí nástěnných dějepisných map při výuce. Pozitivně působilo časté zařazování prvků regionálních dějin.

Při činnostně pojaté výuce byli žáci vysoce motivováni, což se následně projevovalo v jejich úspěšnosti i ve spontánním zájmu o probírané učivo. Při frontálním stylu výuky byl podíl motivace žáků méně zřetelný. Vědomosti žáků byly ze strany pedagogů hodnoceny objektivně, klasifikace působila na žáky podnětně. Odpovídající pozornost byla věnována rovněž žákovi cizí státní příslušnosti, který za pomoci slovníku vypracovával speciální úkoly.

Žáci prokazovali velmi dobré dějepisné znalosti, měli upevněné návyky v práci s historickými fakty, byli schopni samostatně uvažovat a orientovat se v dějepisných údajích. Schopnost orientace na dějepisné mapě však nebyla při hospitovaných hodinách cíleně rozvíjena ani prezentována.

Atmosféra při hospitovaných hodinách byla většinou velmi vstřícná, čínorodá a pro žáky přínosná. Komunikace probíhala na bázi vzájemné důvěry a pracovní součinnosti.

Vzdělávání v předmětu dějepis má celkově velmi dobrou úroveň.

Matematika

Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení třídy a byly zaměřeny na opakování a upevnění učiva. Bezprostřední příprava učitelů byla v některých hodinách velmi dobrá, jindy byla více promyšlená po stránce obsahové než metodické. Vyučující věnovali dostatek pozornosti volbě úloh pro talentované žáky a pro žáky se specifickými poruchami učení. Do plánování je zakomponována účast žáků v matematických soutěžích a olympiádách.

Personální podmínky výuky jsou velmi dobré. Jeden ze tří hospitovaných vyučujících neměl pedagogickou způsobilost. Tato skutečnost se negativně promítla do metodického vedení výuky. Učební prostředí pro výuku matematiky bylo při hospitovaných hodinách málo podnětné. V hodinách geometrie však využili vyučující pro názornost výuky modely těles. Kabinet matematiky je vybaven dostatečným množstvím pomůcek a množstvím různých

učebnic a sbírek příkladů pro matematiku, které slouží k přípravě učitelů na výuku. Žáci používali vhodné učebnice, tabulky a pracovali s pracovními listy. V hospitovaných hodinách převažovaly stejné činnosti, což nebylo z hlediska psychohygieny vždy optimální.

Struktura sledovaných hodin odpovídala vzdělávacím cílům. Vhodné zařazování matematických rozcviček navazovalo na předchozí znalosti žáků. Většinou převažovaly frontální činnosti, samostatné řešení úloh s následnou kontrolou na tabuli, ojediněle se vyskytla samostatná práce žáků s učebnicí. Čtvrtletní písemné opakování učiva bylo pečlivě připraveno a obsahovalo i rozšiřující učivo pro talentované žáky. Stanovené výukové cíle se učitelům většinou dařilo realizovat. V geometrickém učivu byly účelně využity drátěné modely těles. Výběr příkladů byl promyšlený, zaměřený jak na procvičování numerických příkladů, tak na řešení logických úloh a příkladů z praxe. Žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo. Organizace výuky v některých sledovaných hodinách neumožňovala aktivní zapojení všech žáků, část z nich pouze pasivně pracovala. Zadávané domácí úkoly byly vhodné, jsou kontrolovány a motivačně využívány. V některých hospitovaných hodinách chybělo shrnutí učiva a závěrečné hodnocení žáků.

Nevýrazná vstupní motivace vycházela ze sdělení obsahu hodiny. Vyučující uplatňovali mezipředmětové vztahy a navazovali na probrané učivo. Tam, kde měli žáci možnost bezprostředně vidět výsledky své práce, projevovali zájem o práci a uplatňovali sebehodnocení a sebereflexi. Ověřování znalostí žáků spojené s klasifikací bylo pojímáno převážně pozitivně. Hodnocení čtvrtletní písemné práce bylo objektivní. Žáci prokázali v opakování učiva velmi dobré znalosti.

Žáci dodržovali stanovená pravidla chování. V hodinách, kde byli vhodně motivováni, projevovali pozitivní vztah k výuce. V hospitovaných hodinách převažovala jednostranná komunikace mezi vyučujícími a žáky, rozvíjení myšlenek obsažených v žákovských odpovědích bylo prováděno méně často. Velmi dobrá komunikace se jevila při individuální pomoci učitele jednotlivým žákům. Práce s chybou nebyla důsledná.

S výjimkou oblasti motivace a hodnocení žáků, která vykazovala průměrnou úroveň, byly všechny další oblasti výuky hodnoceny jako velmi dobré.

Vzdělávání v předmětu matematika je celkově na velmi dobré úrovni.

Fyzika

Tematické plány jsou zpracovány, ale nejsou diferencovány v návaznosti na týdenní počet hodin výuky, který je pro jednotlivé třídy v ročníku rozdílný. V sedmém ročníku nejsou v rozvržení učiva zapracované laboratorní práce. Součástí plánování výuky jsou také výukové programy v Planetáriu. Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení třídy a byly zaměřeny na opakování, upevnění učiva a na nové učivo. Bezprostřední příprava učitelů nebyla v některých hodinách důsledně promyšlená, což se projevilo v nerovnoměrném časovém rozložení činností.

Personální podmínky výuky jsou příznivé. Pouze jeden ze tří vyučujících neměl pedagogickou způsobilost. Tato skutečnost se negativně promítla do metodického vedení hodin a věcné správnosti výkladu. Hospitované hodiny fyziky probíhaly jak v kmenových učebnách, tak i v odborné pracovně fyziky, kde je instalována audiovizuální didaktická technika a kde jsou umístěny nástěnné tabule a vitríny s vystavenými učebními pomůckami. Kabinet fyziky je dostatečně vybaven demonstračními i žákovskými soupravami a dalšími potřebnými pomůckami. Žáci používali vhodné učebnice a tabulky.

V hospitovaných hodinách převažovaly tradiční vyučovací metody a formy práce jako např. zkoušení, řízený rozhovor, frontální výuka bez diferenciací s ohledem na vstupní znalosti

žáků, výklad. Organizace výuky se lišila v závislosti na pedagogických zkušenostech učitelů. Individuální zkoušení u tabule, kterému pasivně přihlíželi ostatní žáci, snižovalo efektivitu využití vyučovacího času. Žáci se ojediněle podíleli na vyvozování nových poznatků, většinou však chyběly příležitosti pro aktivní učení. Učebnic využívali žáci jako zdroje úkolů k procvičování nového učiva. K uplatňování zásady názornosti přispělo předvedení demonstračního pokusu, další pomůcky ve výuce nebyly využity. Ojediněle se vyskytla v odborném výkladu věcná pochybení. Po skončení výkladu si žáci psali zápis do sešitu podle diktátu vyučujícího. Tam, kde si pořizovali zápis podle záznamu na tabuli nebo z osnovy promítané meotarem s komentářem vyučujícího, pracovali se zapisovaným textem sice s porozuměním, avšak nebyli cíleně vedeni k samostatnosti žáci schopnější. Většina hospitovaných hodin byla ukončena ve spěchu, zpravidla nezbyl čas na shrnutí učiva.

Úvodní motivace byla v hodinách často nahrazena sdělením probíraného tématu nebo pokyny k organizaci hodiny. Průběžně vyučující motivovali žáky vhodnými příklady z praxe. Znalosti žáků byly ověřovány individuálním zkoušením. Klasifikace zkoušených žáků byla objektivní, avšak nebyla vyučujícími zdůvodňována. Při frontálním ověřování znalostí žáků často chybělo hodnocení jejich zapojení. Práce s chybou při této činnosti byla využívána jen ojediněle.

Žáci akceptovali dohodnutá pravidla práce jak v kmenových třídách, tak v odborné učebně. Převládala komunikace mezi učitelem a žáky. V hodinách, kde se dařilo vyučujícím žáky vést k diskusi o zkušenostech z praktického života, projevovali žáci zájem o učivo. Otázky kladené vyučujícími byly většinou formulovány tak, že žáci odpovídali jednoslovně a neměli možnost uceleného vyjadřování.

Výuka fyziky vykazovala celkově průměrnou úroveň.

Přírodopis, chemie

Výukový cíl byl v hospitovaných vyučovacích hodinách stanoven formou učebních požadavků nebo byl zaměřen na výstupní znalosti a dovednosti žáků. Učitelé jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení. Ojediněle nebyla doporučena pedagogicko-psychologická poradna v plné míře využita.

Chemii a přírodopisu vyučují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Pro výuku jsou k dispozici dvě odborné, nespécificky vybavené učebny, které slouží výuce obou předmětů. Jejich využitelnost pro výuku přírodopisu je velmi dobrá, pro výuku chemie chybí zejména rozvody vody a plynu, které by vytvořily lepší podmínky pro praktické činnosti žáků i učitelů. Většina pomůcek, které má škola k dispozici, je starších, pro výuku funkčních. Obě učebny vytvářely žákům podnětné pracovní prostředí, estetická úroveň jedné z nich je pouze vyhovující. Zařazení předmětů do rozvrhu hodin odpovídalo psychohygienickým zásadám. Ty byly převážně dodržovány i v průběhu sledované výuky. Vyučovací hodiny byly ojediněle ukončovány na úkor přestávky.

Časté střídání činností žáky dostatečně aktivizovalo a umožnilo účelné využití vyučovacího času. Úvodní opakování, realizované převážně formou neadresně kladených otázek, prověřilo a prokázalo dobré znalosti pouze aktivních žáků. Při výkladu nového učiva učitelé využili frontálních metod a forem, nové poznatky však byly vyvozovány za aktivní účasti žáků. K názornosti výuky vhodně přispěly trojrozměrné pomůcky, učebnice a další písemné materiály. Učitelé, ve snaze přiblížit probírané učivo žákům, ojediněle uvedli některá zjednodušení, která však neměla podstatný vliv na věcnou správnost učiva. Vynikající úroveň měla část výuky přírodopisu, kde žáci samostatně nebo ve skupinách plnili rozmanité úkoly s využitím různých informačních zdrojů. Ne vždy učitelé získali zpětnou vazbu o míře pochopení a zvládnutí učiva všemi žáky. Závěrečné opakování, pokud bylo zařazeno,

prokázalo velmi dobré znalosti většiny tříd jako celku, ne však jednotlivců. Chybné odpovědi žáků nebyly většinou spojovány s hledáním příčiny nesprávného řešení, ale se správnou odpovědí jiného žáka nebo učitele. Procvičování a upevňování učiva bylo tak nejvíce efektivní pro žáky s dobrými znalostmi. Součástí hospitované výuky byly laboratorní práce. V jejich průběhu žáci s drobnými chybami zvládli základy filtrace a prokázali požadovanou znalost mikroskopování. Učitelka z důvodu velkého množství prováděných úkolů neměla v průběhu laboratorní práce z chemie dostatek času na důslednou kontrolu jednotlivých pracovních skupin, a tím ani na nápravu chyb, kterých se někteří žáci dopustili. I přes tyto nedostatky měly praktické činnosti žáků velmi dobrou úroveň.

Ve všech sledovaných hodinách bylo využito úvodní i průběžné motivace. Učitelé svými otázkami vytvořili žákům dostatek prostoru pro vyjádření vlastního názoru i pro využití dosažených znalostí. Byly také navozeny situace, které předpokládaly aplikaci dříve probraného učiva. Žáci s dobrými znalostmi těchto možností využili. K aktivitě všech žáků přispělo časté využití názoru při výuce. Hodnotícím prvkem byla převážně pochvala. Možnosti klasifikovaného ústního zkoušení učitelé nevyužili. Ve výuce přírodopisu byli žáci ojedinele vedeni k sebehodnocení.

Stanovená pravidla komunikace žáci akceptovali. K projevům nekázně nedocházelo, žáci své znalosti prezentovali vhodným způsobem. Velmi dobrou úroveň měla komunikace mezi žáky při skupinové práci ve výuce přírodopisu. Úroveň verbální a neverbální komunikace učitelů byla velmi dobrá. Většinu hospitované výuky charakterizovala příznivá pracovní atmosféra.

Personální podmínky pro výuku obou předmětů jsou vynikající; materiální a psychohygienické podmínky jsou průměrné. V dalších oblastech vykazovaly oba předměty velmi dobrou úroveň. Rozdílnost se projevila v organizaci, použitých metodách a formách práce, kdy v přírodopisu byla tato oblast hodnocena jako velmi dobrá, zatímco v chemii jako průměrná.

Celkově je kvalita vzdělávání v předmětech přírodopis a chemie hodnocena jako velmi dobrá.

Hudební výchova

Vyučující pracovala na základě důkladně promyšleného plánu práce, který nespočíval pouze v rozvržení učební látky stanovené učebními osnovami, nýbrž také v konkretizaci dalších úkolů sledujících např. návaznost výuky na jednotlivé hudebně výchovné činnosti, mezipředmětové vztahy, samostatnost dětí při práci s novými hudebními pojmy a termíny a v neposlední řadě zařazení regionálních prvků. Odborná a pedagogická způsobilost vyučující hudební výchovy je v souladu s právními předpisy.

Výuka hudební výchovy probíhala v učebně hudební výchovy, která byla vybavena standardně. Pomůcky, které měla vyučující k dispozici, byly účelně využívány. Při výuce byl příkladným způsobem uplatňován všestranný rozvoj dětské osobnosti. Tato skutečnost se účinně projevovala např. při zařazování činností hudebně – pohybových, které byly založeny na propojení tří základních komponentů: hudby – pohybu – slova. Materiální vybavení učebny však nedovoluje častější zařazování pohybové složky do výuky hudební výchovy. Vyučující dbala důsledně na dodržování psychohygienických podmínek výuky. V inspektovaných hodinách převládala činnost vokální a instrumentální. Organizace, formy i metody výuky byly účelné, členění vyučovacích hodin bylo logické. Vynikající byl zájem žáků o „muzicírování“ a spontánní byl i jejich projev radosti z provozovaných činností. K probíranému učivu byla připravena nástěnka vyjadřující obsah a specifika probíraného tématického celku. Práci v hudební výchově zrychlilo a zintenzívnilo samostatné vyhledávání neznámých hudebních

termínů v odborné literatuře. Ve všech vyučovaných hodinách vládla tvůrčí atmosféra, vyučující přistupovala k dětem vlídně, s respektem k jejich osobnosti. Zvláště citlivě bylo přistupováno k hodnocení snaživých žáků s menšími hudebními schopnostmi. Průběžné pozitivní hodnocení zvyšovalo aktivitu žáků. V hodinách nechyběl úvod ani, shrnutí učiva a závěr.

Všichni žáci byli po dobu výuky plně zaměstnáni, ve vyučovacích hodinách probíhala průběžně čínorodá komunikace. Učitelka nemusela během hodiny řešit sebemenší problémy týkající se chování žáků, a to ani v případě výuky ve třídě, kde převažovali žáci se specifickými vzdělávacími potřebami. Všechny hospitované hodiny byly ukončeny optimistickým, pozitivním závěrem.

Kvalita vzdělávání v předmětu hudební výchova měla vynikající úroveň.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti na druhém stupni ZŠ

Kvalita vzdělávání na druhém stupni ZŠ se pohybovala od vynikající úrovně po průměrnou s tím, že převažující byla úroveň velmi dobrá.

Celkově vykazuje vzdělávání na druhém stupni ZŠ velmi dobrou úroveň.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Kvalita vzdělávání na prvním a na druhém stupni ZŠ je hodnocena celkově jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Koncepce činnosti školy je písemně vypracována. Preferuje realizaci rozšířené výuky jazyků a uplatňování prvků daltonské výuky. Koncepce je rozpracována i pro práci prvního stupně ZŠ, který je dislokován v budově na Veveří 26/28. V dlouhodobé koncepci je kladen důraz na zintenzivňování výuky cizích jazyků a na její posouvání do nižších ročníků i ve třídách bez rozšířené výuky jazyků v podobě různých forem výuky (např. kroužku, nepovinného předmětu, volitelného předmětu). Zpracované koncepci předcházela kritická analýza.

Plán činnosti školy pro školní rok 2001/2002 je velmi podrobně a důkladně vypracován v návaznosti na koncepci školy. Na plánování vzdělávací činnosti, která probíhá na prvním stupni, participovala nejvíce zástupkyně ředitele pro první stupeň. Plán činnosti školy jednoznačně klade důraz na výchovně vzdělávací činnost a na problematiku pedagogickou. Věcně i obsahově plán činnosti odpovídá realitě a podmínkám, v nichž se škola nachází. Plánování výchovně vzdělávací činnosti pro první stupeň ZŠ však postrádá komplexnější pojetí v návaznosti na standardy a výstupy vzdělávání za celý první stupeň, ale flexibilně podporuje názory rodičovské i ostatní veřejnosti, počítá s alternativním způsobem vzdělávání jako je například zařazování prvků daltonské výuky. Dokladem toho je rozpracovaný vzdělávací program, který v budoucnu s touto alternativou počítá. Do plánu činnosti školy jsou zapracovány rovněž aktivity metodického sdružení a jednotlivých předmětových komisí. Roční plán je rozpracován do časově kratších dílčích plánů.

Výuka na škole probíhá dle učebního plánu a dle učebních osnov vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2. V rámci tohoto učebního dokumentu se ve třídách

s rozšířeným vyučováním jazyků vyučuje dle modelového učebního plánu pro rozšířenou výuku jazyků č.j. 16 333/96-22-21. Deklarované učební dokumenty jsou dodržovány. Časově tematické plány pro jednotlivé předměty respektují požadavky příslušných učebních osnov; ojediněle se vyskytly disproporce v časovém rozvržení učiva.

Úvazky jsou přiděleny v převážné míře s ohledem na pedagogickou a odbornou způsobilost pedagogických pracovníků školy. V ojedinělých případech toto hledisko uplatněno nebylo - bez odborné a pedagogické způsobilosti jsou vyučovány 3 hodiny jazyka anglického a 2 hodiny informatiky na druhém stupni ZŠ; bez pedagogické způsobilosti je vyučováno 24 hodin přírodovědných předmětů na druhém stupni ZŠ a na prvním stupni ZŠ vyučuje ve třetí třídě učitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro vyšší stupeň školy.

Nabídka nepovinných a volitelných předmětů (cizí jazyky, pohybové hry, informatika, společenskovědní seminář a přírodovědná praktika) i zájmových útvarů (kroužky výtvarné, sportovní, jazykové a jiné) je velmi pestrá a bohatá. Žáci jí v hojné míře využívají.

Otázce výchovného poradenství je na škole věnována značná pozornost. Cíle a záměry obou ustanovených výchovných poradkyň (zvláště pro každý stupeň ZŠ) jsou stručně a přehledně specifikovány v ročním plánu práce, z kterého jasně vyplývá, že se výchovné poradkyně spolupodílejí na vytváření optimálních podmínek pro harmonický vývoj osobnosti žáka v procesu výchovy a vzdělání na škole. Zvýšená péče je věnována plánování činnosti ve vztahu k žákům se zdravotními a sociálními riziky. Dle potřeby jsou vypracovány individuální plány pro jednotlivé žáky.

V oblasti plánování jsou vytvářeny velmi dobré podmínky pro vzdělávání.

Organizování

Kompetence jednotlivých pracovníků jsou vymezeny; nejsou však stanoveny zcela jasně v případě zástupkyně ředitele pro první stupeň ZŠ. Vzhledem k tomu, že první stupeň ZŠ je umístěn na odloučeném pracovišti, jeví se v tomto případě absence delegovaných kompetencí jako dosti znatelná. Vedení školy však má pravidelné týdenní porady, které jsou funkční a zajišťují potřebný kontakt mezi oběma pracovišti. Organizační řád je vypracován, ale v některých jednotlivostech je méně přehledný, což mu ubírá na funkčnosti.

Řád školy je podrobně a promyšleně vypracován tak, aby podpořil plynulý chod školy. Obsahuje jak povinnosti, tak i práva žáků. Strukturování školního řádu však není ve všech bodech zcela přehledné. Některé formulace byly s vedením školy prokonzultovány s tím, že budou následně při aktualizaci řádu upřesněny.

Na škole je zřízen žakovský parlament, jehož prostřednictvím je zajišťována žákům možnost aktivního podílu na demokratickém klimatu školy. Na pravidelných schůzkách vedení školy se žakovským parlamentem je průběžně vyhodnocována situace týkající se námětů a připomínek z řad žáků. Rovněž školní časopis, který má velmi dobrou úroveň, poskytuje učitelkému sboru i rodičovské veřejnosti potřebnou zpětnou vazbu ve vztahu k atmosféře mezi žáky.

Rozvrh hodin prvního i druhého stupně ZŠ je sestaven v souladu s požadavky příslušných právních i psychohygienických norem. V případě dělení třídy při jazykové výuce nebylo na prvním stupni ZŠ postupováno vždy v souladu s příslušným pokynem MŠMT ČR. Škola tak ve snaze vyjít vstříc žákům a usnadnit individuální přístup k nim nedodržela příslušný početní limit pro dělení třídy. V případě rozvrhu třídy V.B a V.C došlo k administrativní záměně nepovinného předmětu za předmět povinný. Tento nedostatek byl v průběhu inspekce odstraněn. Rozvrh hodin je sestaven tak, aby mohlo být co nejvíce využíváno odborných učeben, kterých je na škole dostatek (odborná učebna cizích jazyků, biologie, fyziky, chemie,

výtvarné výchovy, společenskovedních předmětů, informatiky, hudební výchovy), stejně jako i dalších prostor (např. hřiště, zrcadlový sál, tělocvična, studovna). Organizace výuky na prvním stupni (výuka němčiny a angličtiny) je částečně ztížena tím, že učitelky cizích jazyků přecházejí z dosti vzdálené budovy druhého stupně ZŠ a přenášejí učební pomůcky včetně didaktické techniky, což je časově i fyzicky náročné.

Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků jsou řádně vedeny; drobná pochybení byla pouze administrativního rázu a vyskytovala se ojediněle.

Z jednání pedagogických rad jsou pořizovány zápisy, které mají pracovní charakter a jsou převážně zaměřeny na záležitosti pedagogické a na dílčí výsledky výchovně vzdělávací činnosti školy. Usnesení o zadávaných úkolech s konkrétními termíny plnění a se stanovenou osobní zodpovědností v zápisech zformulována nejsou.

Všichni pedagogičtí pracovníci mají přístup k potřebným informacím, ty jsou předávány na pedagogických radách, na pracovních poradách, prostřednictvím nástěnek ve sborovně, týdenními plány apod. Ochrana osobních dat a důvěrných informací je zajištěna. Zákonní zástupci žáků získávají informace o svých dětech na třídních schůzkách, hovorových hodinách nebo při smluvených setkáních s třídními učiteli, dále prostřednictvím žákovských knížek. Rovněž školní časopis má svou výpovědní hodnotu. Škola se také prezentuje na veřejnosti různými zajímavými akcemi.

Výroční zpráva má širokou výpovědní hodnotu. Byla dle sdělení ředitele školy projednána se všemi pracovníky školy. Mylné uvedení školního klubu ve výroční zprávě (stejně jako i v nápisu na budově Antonínská 18) bylo s ředitelem školy projednáno s tím, že bude učiněna náprava.

Ředitel školy ustanovil dvě výchovné poradkyně (pro I. stupeň a pro II. stupeň ZŠ). Individuální a specifické vzdělávací potřeby žáků jsou průběžně sledovány a při výskytu problémů je poskytována okamžitá a účinná pomoc. Výchovné poradkyně velmi úzce spolupracují se všemi pedagogy na škole, kteří se řídí jejich pokyny. Spolupráce s rodiči při řešení výchovných a výukových obtíží je na dobré úrovni. Průběžně spolupracují výchovné poradkyně s pedagogicko– psychologickými poradnami, OPD, dětskými lékaři, společenstvím Rómů na Moravě a v neposlední řadě se školním psychologem. V průběhu komplexní inspekce probíhaly na škole besedy s Městskou policií pro žáky II. stupně ZŠ.

Práce školního psychologa má primárně preventivní charakter a spočívá v poskytování psychologických služeb pracovníkům školy, žákům i jejich rodičům. Psycholog vykonává činnost poradenskou, konzultační, terapeutickou a diagnostickou v podobě konzultační činnosti pro žáky školy, skupinové práce se třídou, individuální konzultace, skupinové práce pro pracovníky školy a konzultace pro rodiče žáků školy. Žáci školy mohou sami navštívit školního psychologa i výchovné poradkyně v osobních záležitostech v daných konzultačních hodinách. Základní dokumentace o poskytnutých konzultacích a zjištěních a o sledování vývoje jednotlivých žáků je vedena velmi pečlivě. Rodiče i žáci vyhledávají pomoc u výchovné poradkyně druhého stupně především při výběru školy a volbě povolání. Schránka důvěry je dětmi využívána minimálně. Žáci více využívají možnosti přímého řešení problému se všemi vyučujícími, s vedením školy, s výchovnými poradci, se školním metodikem prevence nebo se školním psychologem.

Nadstandardní službou ze strany vedení je zabezpečení osobního asistenta pro žáka školy s individuálním vzdělávacím plánem. Naopak funkce romského asistenta byla z objektivních příčin zrušena. Na škole působí školní metodik prevence, který úzce spolupracuje s výchovnými poradci, s psychologem i s pedagogickými pracovníky školy a zajišťuje jim potřebné informace z této oblasti vzdělávání. Metodik je autoritou ve smyslu

vyzrálé osobnosti, která vyvolává důvěru žáků. Ti využívají vhodné prostředí pro konzultace a svěřují se otevřeně se svými problémy. Pravidla pro soužití ve škole i ve třídě jsou tvořena společně s dětmi. Primární a sekundární prevence na škole probíhá, ve školním řádu je však nepřesně definována. Žákovský parlament se podílí na přípravě akcí, řeší problémové situace během školního roku a podílí se na celkovém životě školy.

Škola se pravidelně podílí na pořádání cizojazyčných soutěží v rámci města Brna. Vhodnou propagací je vydávání kalendáře sestaveného z výtvarných žakovských prací. Již třetím rokem vychází školní časopis. V rámci projektu Sokrates – Comenius spolupracuje škola s partnerskými školami v Itálii, Portugalsku a Německu. Na škole je zajišťováno dostatečné množství přitažlivých zájmových aktivit, z nichž jsou nejvíce využívány kroužky informatiky, vaření a kroužky sportovního využití. Žáci se každoročně zúčastňují olympiád z německého jazyka na různých úrovních a dosahují velmi pěkných umístění. Škola pravidelně pořádá zájezdy do Vídně a na Safari v Gänsendorf. Týdenní výměnné akce s družební školou ve Schliebenu se zúčastnilo dvacet německých dětí a následně proběhne reciproční zájezd našich dětí. Velký zájem je rovněž o družební akce s MŠ v Traismauern. Žáci se zúčastňují prázdninových akcí (Paddellager ve spolupráci s DLRG Dresden), dopisují si s dětmi ze Schliebenu a Stuttgartu. V několika třídách zpracovávají tzv. portfolio, po jehož vydání v české verzi bude zavedeno i do dalších tříd. Zájemci mohou získat Kinderzertifikat (asociace Linguae) nebo Zertifikat Deutsch při Jazykové škole Brno, Kotlářská (ve spolupráci s Goethe institutem).

Organizování vykazuje v jednotlivých oblastech úroveň velmi dobrou až průměrnou. Vzhledem k převažujícím pozitivům hodnotí ČŠI tuto oblast jako velmi dobrou.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy využívá participačního stylu řízení. Řídící a kontrolní kompetence má zejména statutární zástupkyně, která se podílí na zabezpečení chodu druhého stupně, dílčí rezervy byly zjištěny ve vymezení kompetencí zástupkyně pro první stupeň. Operativní řízení vychází z celoročního plánu práce a opírá se o porady vedení, kterých se v případě potřeby účastní i další pracovníci. Řízení je tak dostatečně pružné a účinné. Vlastní iniciativu zaměstnanci uplatňují především ve spolupráci se zahraničními partnery školy a v organizování mimoškolních aktivit. Odborná a pedagogická způsobilost učitelů je plně využívána. Začínajícím učitelům jsou určeni uvádějící učitelé. Úroveň této pomoci je rozdílná, od vynikající po průměrnou. Většina pedagogů má zájem o další vzdělávání. Jeho realizace je limitována výší dostupných finančních prostředků. Vedení školy má vytvořen systém hmotného stimuluování pracovníků. Osobní příplatky a odměny jsou diferencovány. Kritéria pro vyplácení nenárokových složek platu jsou písemně stanovena a zaměstnanci s nimi byli prokazatelně seznámeni. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je vedením školy podporováno (např. školení výchovných poradců základních a středních škol, kurz „Respektovat a být respektován“, semináře k výuce s prvky Daltonského plánu apod), i když je přidělenými finančními prostředky limitováno.

Vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní systém školy je vytvořen a vnitřní kontrola je průběžně vedením školy prováděna. Kontrola vzdělávání je na prvním i na druhém stupni ZŠ systematicky plánována a realizována. Součástí plánu kontrol je i plán hospitační činnosti. Hospitační činnost ředitele školy na prvním stupni je méně četná. Tam, kde kontrolní systém nenachází dostatečnou oporu v návazných dokumentech školy (např. v organizačním řádu), není ještě kontrola zcela účinná.

Pohospitační pohovory vedené ředitelem školy a zástupkyněmi ředitele v době školní inspekce byly velmi účinné, směřovaly k podstatným momentům sledované výuky a postihovaly stěžejní tendence a trendy v činnosti školy. Výsledky kontrolní činnosti jsou podrobovány analýze a následně jsou přijímána opatření. Opatření jsou zpravidla věcná, okamžitá a účinná. Průběžně přijímaná opatření jsou zřejmá i ze zápisů jednotlivých předmětových komisí.

Kontrolní systém školy je uplatňován na velmi dobré úrovni.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Na prvním i na druhém stupni ZŠ jsou celkově vytvářeny velmi dobré podmínky pro vzdělávání.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Škole byl ze státního rozpočtu v roce 2000 poskytnut příspěvek na provoz celkem ve výši 11 519 tis. Kč na neinvestiční výdaje (dále jen NIV). Závazný ukazatel NIV byl dodržen. Přidělené finanční prostředky byly čerpány na 99,76%.

V roce 2000 škola vykázala kladný hospodářský výsledek. Zisk byl vytvořen zásluhou dobrých výsledků dosažených v hospodářské činnosti.

Porovnáním rozpisu rozpočtu NIV za sledované období s výkazem zisku a ztrát a s hlavní knihou bylo zjištěno, že z celkových prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu na NIV škola čerpala 71,15% na mzdové prostředky, 26,28% na zákonné odvody a 2,33% na ostatní neinvestiční výdaje (dále jen ONIV).

Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových neinvestičních nákladech školy činí 76,70%.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Závazné ukazatele mzdové regulace - limit prostředků na platy a limit prostředků na ostatní platby za provedenou práci - byly školou dodrženy, čerpány byly ve výši 99,74%. Stanovený limit počtu pracovníků byl školou rovněž dodržen.

Personální agenda základní školy je vedena přehledně. V osobních spisech zaměstnanců je založena potřebná dokumentace. Zařazení zaměstnanců do platových tříd a stupňů, zápočet praxe u vybraného vzorku pracovníků odpovídá nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací, ve znění pozdějších předpisů.

Princip rozdělení a čerpání nenárokových složek mezi osobní příplatky a odměny v poměru 80% a 20% byl dodržen. Stanovení a vyplácení nárokových složek (příplatky za vedení a příplatky za třídnictví) a nenárokových složek (osobní příplatky a odměny) je v souladu s platnými právními předpisy.

Na základě zkontrolovaných dokladů lze konstatovat, že tvorba a čerpání FKSP je v souladu s platnou vyhláškou o fondu kulturních a sociálních potřeb.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Stanovené ukazatele ONIV byly v jednotlivých položkách mírně nedočerpány, cestovné však bylo překročeno o 57%. Z celkových prostředků přidělených na ONIV bylo 82,52% čerpáno na učebnice a učební pomůcky, 6,11% na vzdělávání zaměstnanců, 0,85% na ochranné pomůcky a 10,52% na cestovné. Na 1 žáka školy připadá na učebnice a učební pomůcky částka cca 436,- Kč a na vzdělávání zaměstnanců cca 32,- Kč.

Učební pomůcky jsou řádně zařazeny dle inventárních čísel v operativní evidenci, která plně souhlasí se skutečností. Kontrolované pokladní doklady nemají všechny náležitosti účetních dokladů, které předepisuje zákon o účetnictví. Cestovní příkazy nejsou pracovníky školy řádně vyplňovány a nejsou dodržovány termíny pro jejich vyúčtování.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Škola v roce 2000 neobdržela ze státního rozpočtu žádné účelové prostředky.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

Škola v roce 2000 neobdržela ze státního rozpočtu žádné investiční prostředky.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření za rok 2000, která je zpracována jako součást výroční zprávy o činnosti školy, neobsahuje některé údaje a přílohy požadované zákonem o státní správě a samosprávě ve školství.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

U kontrolovaných oblastí nebylo zjištěno nevhodné nebo neefektivní čerpání prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, pouze u cestovních náhrad bylo zjištěno v jednom případě pochybení při výpočtu a dále bylo zjištěno nedodržování termínů pro vyúčtování stanovených příslušným zákonem. Poskytnuté prostředky byly řádně zúčtovány se státním rozpočtem. Dále byly zjištěny nedostatky u náležitostí účetních dokladů a nedostatky při zpracování výroční zprávy o hospodaření za rok 2000.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

• Školní družina

Školní družina je součástí ZŠ. V pěti odděleních je přihlášeno 121 žáků prvního až pátého ročníku. Provoz ŠD je stanoven na dobu před vyučováním od 6:30 hod. do 7:45 hod. a dále na dobu od 11:40 hod. do 17:00 hod. Někteří žáci využívají možnosti nepravidelné docházky. Provoz o prázdninách je zajišťován podle zájmu rodičů v návaznosti na počet přihlášených dětí.

Personální podmínky jsou vynikající, všechny vychovatelky jsou odborně a pedagogicky způsobilé. ŠD má dvě oddělení ve vlastních prostorách, zbývající tři oddělení jsou umístěna v kmenových třídách prvního stupně ve vyšších patrech. Dvě kmenová oddělení školní družiny jsou vybavena vhodným nábytkem a koberci. Zařízení je účelné a vytváří podmínky pro dodržování psychohygienických zásad a relaxaci žáků. Ve třídách je umístěna televize s videem, magnetofon a počítač. Vybavení sportovním náčiním a společenskými hrami je dostačující. Ve všech odděleních je velmi pěkná výzdoba, na níž se podílely děti se svými

vychovatelkami. Podmínky z hlediska bezpečnosti a psychohygieny byly zajišťovány vcelku dobře, pitný režim je dodržován. Uspořádání činností vyhovuje dětským potřebám, pobyt venku je zařazován v dostatečné míře.

Vnitřní řád ŠD a plán práce výchovně vzdělávací činnosti je zpracován a projednán s ředitelem školy. Vychovatelky se pravidelně jednou za měsíc scházejí na poradách metodického sdružení školní družiny, kde se vzájemně informují o plnění úkolů a vyměňují si zkušenosti ze vzdělávacích akcí. Vedoucí vychovatelka se účastní pravidelných porad vedení školy a pedagogických rad. Spolupracuje s ostatními pedagogy prvního stupně při řešení výchovných problémů. Kontrolu organizace a činností ve školní družině zajišťuje vedoucí vychovatelka a vedení školy. Povinná dokumentace je vedena v souladu s příslušnou právní normou.

Organizace týdenního programu vytváří podmínky pro střídání odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. Odpočinkové činnosti jsou zaměřeny na relaxační cvičení s hudbou, rozhovory na volné téma, čtení pohádek, poslech písniček. V zájmové činnosti je kladen důraz na pracovní výchovu, literárně dramatickou, estetickou a etickou výchovu. Pro realizaci rekreační činnosti využívá ŠD zahradu, tělocvičnu školy a také přilehlé parky. Ve školní družině se mohou děti zapojit do činnosti výtvarného kroužku a hry na kytaru. Stanovený den v týdnu dávají vychovatelky dětem možnost výběru aktivit a respektují jejich dobrovolnou účast a zapojení. Při hospitacích bylo sledováno, že zvolené metody a formy činností vedly k rozvoji dětské fantazie, tvořivosti a k seberealizaci. Vychovatelky hodnotily žáky převážně pozitivně. Převažovaly pěkné a vstřícné vztahy nejen mezi dětmi navzájem, ale i mezi vychovatelkami a dětmi. V době školní inspekce bylo řešeno předávání dětí rodičům prostřednictvím civilní služby, což je ovšem řešení pouze přechodné. V průběhu školního roku jsou pravidelně organizovány pro děti tradiční akce jako je Do-re-mi, Papírová módní přehlídka, vánoční vystoupení a Mikuláš, taneční festival, „Miss ŠD města Brna“ a další akce.

Personální podmínky jsou vynikající, materiální i psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako průměrné. Organizace, průběh, motivace a komunikace ve výchovně vzdělávací činnosti měly vynikající úroveň.

Činnost školní družiny je celkově hodnocena jako velmi dobrá..

- Na základě poznatků z hospitované výuky ČŠI konstatuje, že ze strany vyučujících byla při vyučovacích hodinách věnována náležitá pozornost dětem se specifickými vzdělávacími potřebami včetně dětí cizí státní příslušnosti.
- V obou výdejnách stravy je pěkné, esteticky upravené prostředí a je dbáno na kulturu stolování.
- ČŠI konstatuje, že název školy uvedený ve Zřizovací listině ze dne 30. 4. 2001 a na úředním kulatém razítku (Základní škola Brno, Antonínská 3, příspěvková organizace) není shodný s názvem školy uvedeným v Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č.j. BM0001/231 ze dne 31. 1. 2000 (Základní škola Brno, Antonínská 3).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy stanovená § 38 a odst. 1 písm. a) - h, j), k) zákona č 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Koncepce činnosti školy, plán práce na školní rok 2001/2002, časově tematické plány pro jednotlivé předměty a zápisy metodického sdružení a předmětových komisí
- Učební plány realizované školou, záznamy o práci v nepovinných předmětech a zájmových útvarech
- Organizační řád, plány kontrolní a hospitační činnosti
- Dokumentace výchovných poradkyň a školního psychologa
- Dokumentace školní družiny, dokumentace o mimoškolních aktivitách žáků, školní časopis
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001
- Vzorčky žákovských sešitů, žákovské knížky, deníčky
- Kritéria pro přiznání nenárokových složek platu
- Podkladová inspekční dokumentace ZŠ, dotazník pro ředitele před inspekcí
- Zřizovací listina ze dne 30. 4. 2001
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. BM0001/231 ze dne 31. 1. 2000 účinné od 1. 2. 2000
- Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. 9. 2001 ze dne 10. 10. 2001
- Výkaz o společném stravování dětí a mládeže Škol (MŠMT) V 17-01 podle stavu k 15. 10. 2001 ze dne 16. 10. 2000
- Výroční zpráva o hospodaření za rok 2000
- Organizační směrnice pro vedení účetnictví z 3.1.2000, směrnice pro poskytování OOPP a organizační směrnice k poskytování cestovních náhrad ze dne 4. 1. 2000
- Vnitřní platový předpis z roku 1993 a dodatky z let 1996, 1998 a 1999
- Pokyn č. 1/99 ředitele ZŠ Antonínská, kterým se stanoví kriteria pro poskytování osobních příplatků a odměn ze dne 1. 9. 1999
- Soupis vyplacených odměn – červenec 2000, soupis stanovení příplatků za vedení, osobních příplatků a příplatků za třídnictví k 1. 10. 2000, výplatní listiny za VII., X. a XII. měsíc 2000
- Čtvrtletní výkaz škol (MŠMT) P1-04 – o pracovních a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1.- 4.čtvrtletí 2000
- Výkaz zisku a ztráty sestavený k 31. 12. 2000 – Výsledovka Úč ROPO 4-02, hlavní kniha k 31. 12. 2000, výpisy z obrátů SU 501 AU 53, SU 501 AU 60, SU 512 AU 50, SU 518 AU 58, zúčtování finančních prostředků poskytnutých ŠÚ v roce 2000
- Přijaté faktury za úhradu učebních pomůcek, operativní evidence učebních pomůcek- (namátková kontrola), výdajové pokladní doklady (VPD)- cestovní příkazy, přijaté faktury, VPD a prvotní doklady za úhradu dalšího vzdělávání proučtované v I.pololetí 2000 a VPD a prvotní doklady za úhradu pracovních oděvů v roce 2000
- Kolektivní smlouva ze dne 4. 1. 1999 včetně dodatků a zásad čerpání FKSP, rozpočet FKSP 2000, výpisy z obrátů SU 912, AU 30, 40, 50, 70 a 90, přijaté faktury za úhradu

rekreací a zájezdů, vstupenek do divadel, vitamínů a fa 207 za příspěvek na stravování a VPD za vyplacené peněžní dary v roce 2000

- Limit prostředků na platy ze dne 31. 10. 2000 a neinvestiční ukazatele roku 2000 z 31. 10. 2000 přidělené Školským úřadem Brno-město
- Osobní složky zaměstnanců (osobní čísla 203, 204, 212, 301, 503, 506, 920, 927, 930, 1004, 1005, 1325, 1903)

ZÁVĚR

Na prvním stupni byla sledovaná výuka prioritně zaměřena na rozvoj žákovských znalostí, dovedností a kompetencí. Výukový efekt se výrazně zvyšoval při použití alternativních metod, kooperativních technik učení i aktivní interakcí obou subjektů vzdělávání. Žáci byli vedeni velmi dobře k reflexi, spolupráci a zodpovědnosti. Na druhém stupni ZŠ se vedle tradičních výukových postupů rovněž velmi účinně uplatňovaly metody příznačné pro činnostní pojetí výuky. Vhodné zařazování prvků „daltonského plánu“ zefektivňovalo proces učení jak po stránce metodické a motivační, tak i po stránce osobnostního rozvoje žáků.

Celkově je kvalita vzdělávání na prvním i na druhém stupni ZŠ hodnocena jako velmi dobrá. Pozitivně vyznívá zejména ta skutečnost, že velmi dobrá úroveň vzdělávání byla konstatována jak v cizích jazycích, kterými se škola formou rozšířené výuky jazyků profiluje, tak i téměř ve všech ostatních vyučovacích předmětech na prvním i na druhém stupni ZŠ.

Vedení školy vytváří velmi dobré podmínky pro vzdělávání žáků. Vnímavost ke vzdělávacím potřebám žáků se promítá do plánování a organizování činnosti školy. Drobná pochybení zaznamenaná v těchto oblastech jsou dílčího charakteru a jsou snadno odstranitelná.

Vzhledem k inspekčním výsledkům z minulých let lze konstatovat, že škola cíleně a dlouhodobě preferuje výuku cizích jazyků a současně usiluje o všestranné uspokojování specifických vzdělávacích potřeb u žáků s vývojovými poruchami učení, stejně jako u žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí nebo u žáků cizí státní příslušnosti.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jitka Měřinská	Jitka Měřinská, v.r.
Členové týmu	RNDr. Jaroslav Honza, CSc.	Jaroslav Honza, v.r.
	Mgr. Ladislava Hodonská	L. Hodonská, v.r.
	Mgr. Pavel Klár	Pavel Klár, v.r.
	Mgr. Zdeňka Vladíková	Z. Vladíková, v.r.
	PaedDr. Petr Zábranský	Petr Zábranský, v.r.

Další zaměstnanci ČŠI Jaroslav Šimůnek, Eva Hrnčířová, Zdeňka Kociánová

V Brně dne 10. prosince 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .....17. 12. 2001.....

Razítko

Ředitel školy

Mgr. Leopold Trněný

Leopold Trněný, v.r.
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
KÚJmK Brno	7. 1. 2002	122 05/2002
ÚMČ Brno - střed, Dominikánské n. 2, 602 00 Brno	7. 1. 2002	122 04/2002
Magistrát města Brna, OŠMT	7. 1. 2002	122 08/2001

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány